

# 2.

## tanegység

# Félelmetes lények

2x45 perces szövegfeldolgozó és szövegalkotó óra  
(magyar, ének-zene, kreatív írás, vizuális kultúra)

### FELDOLGOZOTT MŰVEK

Csukás István: *Süsü éneke*


Mosonyi Aliz: *Az ordító sárkány boltja*


Ranschburg Jenő: *Több síkon*

Ranschburg Jenő: *Az éjszaka*

### MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

 Internet, projektor, hangfal

 Füzet, íróeszköz

Írólap/rajzlap, rajzeszköz



A sárkányok az ágy alatt, sötétben rémisztenek. A sötétben megbúvó szörnyetegek képébe a gyermekek saját félelmeiket vetítik bele. Az irodalmi szövegekkel való foglalkozáson és a személyes szövegalkotáson keresztül oldódhatnak bennük ezek az egyébként „arctalan” félelmek.

### Áttekintő vázlat

2.1 Sárkányordítás	45 perc
2.1a Süsü éneke	10 perc
2.1b Sárkánynevek	15 perc
2.1c Az ordító sárkány	10 perc
2.1d Sárkány a pincében	10 perc
2.2 Szörnyek az ágy alatt	45 perc
2.2a Asszociációs szőlánc	10 perc
2.2b Szörny az ágy alatt	10 perc
2.2c Félelmetes lények	25 perc
<b>Összesen:</b>	<b>2x45 perc</b>



A tanegység több szálon is kapcsolódik az előző témákhoz, ezért érdemes áttekinteni a kapcsolódási pontokat, akár foglalkoztunk ezekkel korábban, akár nem:

- Csukás István: *Süsü, a sárkány* című meséjéből részleteket dolgoztunk fel és közzöltünk a februári *Hősök, harcosok...* téma 4. tanegységében, illetve a szöveggyűjteményben (06-2/4).
- Ranschburg Jenő: *Hátteki* című verse is a félelemről szól, és a januári *Nevek Könyve* téma online elérhető anyagában található (05-3/6.4).

### JEGYZETEIM

# FELADATOK LEÍRÁSA

## 2.1 Sárkányordítás



### 2.1a Süsü éneke

Ha nem is vettük az előző *Hősök, harcosok...* témában a Süsü-napot, a gyerekek akkor is biztosan ismerik Süsü sárkány karakterét, és a szöveggyűjteményben is találkozhattak a mese szövegeivel.

Bevezetésként nézzük meg a *Süsü, a sárkány kalandjai* című bábfilm intróját a Reftantáron, majd keressük ki a szöveggyűjteményből *Süsü énekét (Csukás István)*, és tanuljuk meg énekelni a gyerekekkel! (Magát a szöveget is megtanulhatjuk, néhány éneklés után a gyerekek egy része spontán módon úgyis tudni fogja.)



### 2.1b Sárkánynevek

Énektanulás után beszéljünk arról, hogy

- A népmesékben milyenek is a sárkányok? Milyen tulajdonságaik vannak?
- Van-e a magyar népmesékben a sárkányoknak neve? Mit gondoltok, miért nincs (csak olyan, hogy hétfejű, kilencfejű, tizenkétfejű sárkány)?
- Mit jelképezhetnek a mesében a sárkányok (és a sok fejük)?

Most nézzétek meg a képeket a *Sárkánynévadó* című tankockában a Reftantáron, és adjatok saját nevet a különböző sárkányoknak!



### 2.1c Az ordító sárkány

Olvassátok el párban *Mosonyi Aliz: Az ordító sárkány boltja* című meséjét!

- Mi a vicces benne?
  - Kik beszélgethetnek ebben a versben? Mit mond az egyik, mit mond a másik?
- Tördeljétek a vers sorait úgy, mintha párbeszéd lenne! (A párbeszédjelek elé lehet tenni egy álló vonalat vagy L-alakú jelet.)



Készüljétek fel a vers párbeszédese felolvasására (mintha hangjáték lenne)!

A gyerekek párhuzamosan, félhangosan olvashatnak, majd a vállalkozó párok bemutathatják a hangjátékaikat.

### 2.1d Sárkány a pincében

Játsszunk sárkányosat!

Hörögjünk, mint a sárkány! Lapuljunk meg, mint a sárkány a rejtékhelyén! Most pedig ugorjunk, mint a sárkány, amikor lecsap az áldozatára, de üvöltve, ahogy a torkunkon kifér!



#### MIT AKARUNK ELÉRNI?

Miből lesznek a sárkányok? A félelmeinken és sztereotípiáinkon hogyan lehet túljutni?  
– A gyerekekkel együtt keressük a választ ezekre a kérdésekre.

#### MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Énektanulás  
Névadó játék  
Meseolvasás, szöveg párbeszédre tördelése, hangjáték készítése  
Vers olvasása, értelmezése  
Rímkeresés, rímvizsgálat



A gyerekek olvassák el magukban **Ranschburg Jenő: Több síkon** című versét, majd beszélgetünk arról, hogy

- A versben beszélő gyerek valójában hitt a sárkányokban, vagy nem?
- Milyenek írta le a sárkányokat? Milyenek az apa szavai szerint? (Tudományos, felnőttek magyarázat.)
- Milyen sárkánytulajdonságokról nem beszél a gyerek?
- Vajon mi lakhat a pincében? Valóban sárkány? Mitől félhet a gyerek igazán? Miért lehet a félelmet jól azonosítani a sárkánnyal?

Keressük meg a versben a rímpárokat!

- Mit lehet róluk elmondani? Ezek milyen tulajdonságokkal rendelkeznek? (Viccek, játékosak, rejtvényt szerűek.)
- Olvassunk fel párat, ami a legjobban tetszik! Mi benne a játék, a csavar, a vicc?
- Mit gondoltok, miért tréfálkozik ennyit a költő?

### Vedd figyelembe!

A játék, a humor itt a félelem oldásának (is) eszköze (amellett, hogy stiláris, művészi értékű). Például figyeljük meg a nyelvi torzításokat:

- kettedik / repkedik (helyesen: második, repked, de ebből nincs rím)
- este kincs / egy se nincs (helyesen: este kincs / egy sincs, de így nem jön ki a ritmus)
- észbekap / ésbekap (helyesen: észbe kap / és bekap, de így nem olyan sűrített és félelmetes és vicces)

Vagy figyeljük meg a felnőttek kifejezések torzításait:

- egy feje / begy helye (ahogy a gyerek érti az anatómiai kérdést)
- el viszont / elvi pont (az „elvi kérdés” átnevezve)

#### MIT AKARUNK ELÉRNI?

A versértelmezés és szövegírás segítségével a gyerekek legyenek képesek áttételesen beszélni a félelmeikről.

#### MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Asszociációs szójáték  
Vers olvasása, értelmezése  
Beszélgetés  
Mese-, történetírás vagy rajzolás

## 2.2 Szörnyek az ágy alatt



### 2.2a Asszociációs szólánc

A gyerekek üljenek körbe, vagy a padban sorban adják egymásnak a szót!

Mi jut eszedbe arról a szóról, hogy *éjszaka*? Mondd ki az első szót, ami az eszedbe jut!

Most játsszuk ugyanezt a szörny szóval!



#### Variáció

Ugyanezt kisebb csoportokban „kihangosító” játékként is játszhatjuk:

A csoportok körben (vagy egy asztal körül), egymás felé fordulva ülnek. Behunyják a szemüket, és csak egymásra figyelnek. Mikor meghallják az első szót: *éjszaka*, hangosan kimondja egyikük, ami eszébe jut, a következő megszólaló szintén, de ő már a másik szavaira is asszociálhat.

A következő kezdőszóval hasonlóan folytatódhat a játék.



JEGYZETEIM

## 2.2b Szörny az ágy alatt

Olvassuk fel hangosan **Ranschburg Jenő: Az éjszaka** című versét, majd beszéljünk róla:

- Mitől fél a verbéli gyerek valójában?
- Miért érzi azt, hogy ő már nincs is többé?
- Jogos-e a félelme? Miért igen, miért nem?
- Mit tett vele a szörny? Mi a bizonyítéka a szörny létezésének?
- Milyen félelem van még a gyerekekben?
- Mit jelenthet számára az a kérdés, hogy „egyáltalán, milyen vagyok most nélkülem”? Hogyan lehetne ezt másképp megfogalmazni? (Például: Vagyok még egyáltalán?)
- Nektek voltak-e, vannak-e hasonló félelmeitek?

### Vedd figyelembe!

Ha a beszélgetés hosszabbra nyúlik, mert a gyerekek szeretnék elmondani a félelmeiket, akkor nyugodtan hagyjuk el vagy rövidítsük az utolsó feladatot! Az írásbeli munka befejezése maradhat otthonra is.

## 2.2c Félelmetes lények

A gyerekek írjanak mesét vagy rövid történetet *Ki lakik a pincében?* Vagy *Ki lakik az ágy alatt?* / *Ki lakik a sötétben?* címmel!

Aki elkészült, és vállalkozik rá, óra végén felolvashatja a meséjét.

### Vedd figyelembe!

Valószínűleg van az osztályunkban olyan gyerek, aki nem a „szavak embere”. Mivel a félelmek témájáról írni nem egyszerű, engedjük meg, hogy a vizuális intelligenciájú gyerekek rajzban „mondják el”, „beszéljék ki” a félelmeiket! Ők lerajzolhatják a meséjüket/történetüket.

Ranschburg Jenő: *Hátteki* című verse is a félelem témájához kapcsolódik, amit a januári *Nevek Könyve* című téma *Egyéb ötletei* között ajánlottunk (05-3/6.4). A vers és a belőle készült versfilm elérhető a téma online anyagai között a Reftantáron.

10  
perc

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK  
EHHEZ A FELADATHOZ?  
Írólap/rajzlap, rajzeszköz

25  
perc

JEGYZETEIM

